

[B] **DETTIG JAAR EENZAAMHEID.
"CAESARION" VAN TOMMY WIERINGA**

Met *Caesarion* bewijst de Nederlandse auteur Tommy Wieringa dat de hoge verwachtingen na het succes van zijn vorige roman *Joe Speedboot* hem niet hebben verlamd.¹ Zijn nieuwe roman is zijn beste boek tot nog toe.

Wieringa laat *Caesarion* vrij traag beginnen, in het zuidoosten van Engeland, waar het hoofdpersonage Ludwig Unger na een jarenlange afwezigheid terugkeert naar Alburgh voor de begrafenis van zijn oude vriend Warren Feldman. Als kind heeft Ludwig jarenlang gewoond in een huis dat zijn moeder van Feldman had gekocht, tot het klif waarop het stond door erosie verkrumelde, het huis de zee in kantelde, en moeder en zoon aan een jarenlange odyssee begonnen. Feldman heeft geprobeerd dat noodlot voor hen zo lang mogelijk af te wenden, door tonnen puin en aarde in de afgrond te storten, maar uiteindelijk moest zijn Sisyphusarbeid het afleggen tegen de honger van het water.

Een aantal originele observaties schildert de desolate en vergankelijke sfeer die Ludwig overvalt bij zijn terugkeer in het gehucht. De weg naar de woning van de Feldmans is bezaaid met doodgereden myxomatosekonijnen, waardoor het wegdek lijkt op "een sleetse deken van uitgewalst konijnenvel", en aan de familietafel ontvangt weduwe Catherine haar verre gast in het gezelschap van vier "hompen van dochters". Het aanbod om tot de begrafenis in het

Cliff House, San Francisco, Californië, VS, 1915.

huis van de overledene te overnachten slaat Ludwig vriendelijk af. “Te veel vrouwen, te veel rouw.” In ruil voor eten en onderdak kan hij als barpianist aan de slag in het hotel van een vriend uit zijn vroegere rugbyteam. Tussen zijn uitvoeringen van *Candle in the wind* en *De Notenkraker* raakt hij ’s avonds in gesprek met lokale schone Linny Wallace, en die setting gebruikt Wieringa als het kaderverhaal waarmee hij het verleden van zijn hoofdpersonage kan induiken. Twee nachten lang biedt Linny een luisterend oor voor het levensverhaal van Ludwig, dat begint in zijn geboorteplaats Alexandrië.

Als kind van twee wereldberoemde ouders — zijn moeder is een pornoster, zijn vader een omstreden conceptuele kunstenaar die zijn gezin al gauw in de steek liet en met de noorderzon verdween — wordt hij door zijn moeder Caesarion genoemd, naar de zoon van Caesar en Cleopatra, maar die koosnaam klinkt eerder als een vloek dan als een zegen. Net als zijn naamgever uit de antieke oudheid dreigt Ludwig immers roemloos te verdwijnen in de plooiën van de geschiedenis. Hoewel zijn moeder hem een glorieuze carrière als concertpianist voorspiegelt,

is zijn talent hooguit middelmatig, en bovenal ontbeert hij het egocentrisme van zijn ouders, dat nodig is om de absolute top te bereiken.

Ludwig kiest voor de weg van het offer. Hij voelt zich op een oedipale manier verantwoordelijk voor het welzijn van zijn moeder, die door haar glitterstatus in de porno-industrie naar filmsets overal ter wereld reist, en geeft zelfs zijn relatie op om op haar te letten. Maar zijn erotische bezitsdrang wordt gefrustreerd door haar werk voor de camera, en de morele bezwaren waarmee hij zijn moeder keer op keer voor zich probeert te winnen hebben een averechts effect. “Mij redden? Heb je een soort Jezuscomplex of zo? Hou toch op. Mij redden. Ik ben lang niet meer zo down geweest als sinds jij... Ga jij jezelf maar redden, jongen.”

Ludwig trekt als barpianist van het ene hotel naar het andere en begint oudere dames te versieren in ruil voor betaling. Deze levenswijze zonder vast adres en met uitsluitend oppervlakkige seksuele contacten wordt door hemzelf omschreven als onverstoortbaar en onthecht, als een “extase van eenzaamheid” die hem het gevoel van

gewichtloosheid bezorgt, maar die toch vooral van grote eenzaamheid getuigt.

In de breed ingebedde flashback — als lezer ben je inmiddels al lang vergeten dat Ludwig dit alles eigenlijk aan Linny vertelt — heeft het verhaal grote vaart gekregen. De locaties hebben elkaar snel afgewisseld, en Wieringa slaagt er op een bijzonder knappe manier in om die variatie ook in de stijl te laten doorklinken. De mooiste evocatie bestaat uit de laatste reis die Ludwig onderneemt. Na de dood van zijn moeder wil de zoon ook afrekenen met zijn vader, die diep in het oerwoud van Midden-Amerika een megalomaan project heeft opgezet. Afgezonderd van de wereld probeert hij er een berg te vernietigen. Daarmee weerspiegelt hij de strijd van Warren Feldman op het Engelse klif.

Voor de tocht door het oerwoud liet Wieringa zich inspireren door Joseph Conrads *Heart of Darkness* en de hierop gebaseerde film *Apocalypse now*. Eenzelfde krankzinnige, dreigende sfeer weet hij op te roepen in de naderende confrontatie tussen vader en zoon. Uiteraard verminkt de kleine Oedipus onderweg zijn voet, maar hij komt tot de conclusie dat hij zijn vader niet hoeft te vermoorden: de kunstenaar blijkt immers even erg te zijn aangevreten door het oerwoud als de berg door zijn vernietigingsproject. “Kijk naar jezelf. Afzichtelijk. Ik hoef jou niet meer te verslaan. Dat heb je zelf allang gedaan.”

Wieringa heeft vier jaar gedaan over het schrijven van deze roman, en dat is onder meer te merken aan zijn aandachtige, vitale stijl. Hij zal niet schrijven dat een wond “geneest” maar laat haar “dichtvriezen”, een onverzorgde baard ziet hij als een “archief van vele maaltijden”, en gevoelens laat hij in Ludwig rondzweven als “ruimtepuin”.

De ondergang van het Engelse dorp Castorp, dat door de erosie van de rotsen door de zee wordt opgeslokt, voltrekt zich als een bijbels tafereel. Tijdens de apocalyptische storm vluchten mensen voor de vernietigende golven die hen “als lasso’s [...] werden nageworpen. In het licht van de maan dat soms door het jachtende wolkendek brak, zagen de mensen hoe die nacht al hun aardse bezittingen vergingen. De huilende storm blies ze zoute regen en zwavelgele schuimvlokken in het gezicht, die daar beneden in de krochten van de hel werden gekarnd.” Met dergelijke formuleringen balanceert Wieringa op de rand van het stilistische klif, maar

wat mij betreft wint hij de strijd met de kolkende woorden met verve.

GWENNIE DEBERGH

TOMMY WIERINGA, *Caesarion*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2009, 366 p.

Noot

(1) Zie LUT MISSINNE, “De kloosterling en de samoerai. Over het werk van Tommy Wieringa”, in: *Ons Erfdeel*, jg. 51 (2008), nr. 2, pp. 20-29.